

Laboda Georgina – Laboda Lilla – Tóth Bernadett – Kőszegi Krisztián

Általános és középiskolai tanulók cigányságra vonatkozó ismeretei egy kérdőíves vizsgálat tükrében

Kutatásunkat a Wlilocki Henrik Szakkollégium kutatási pályázata keretén belül valósítottuk meg. A kutatás lebonyolítói Laboda Lilla, Laboda Georgina, Tóth Bernadett a PTE Bölcsészettudományi Kar hallgatói, illetve Kőszegi Krisztián a PTE Természet-tudományi Kar hallgatója.

A kutatásunk célja, hogy megismerjük az általános és középiskolás tanulók cigányságra vonatkozó ismereteit, hogyan gondolkodnak, milyen kialakított képük van a cigányságról. A kutatás módszerének a kérdőíves felmérést választottuk, hogy a legpontosabban tudjuk összegyűjteni a szükséges információkat. Kutatásunkat egy pécsi, többnyire homogén tanuló-összetételű általános iskolában és gimnáziumban valósítottuk meg, mivel ebben az iskolában az általános és középiskolai tanulók is jelen vannak. A vizsgálat során két 5. osztályban és két 10. osztályban töltöttük ki a kérdőívünket, ami 78 főt érintett. A kutatás kezdetekor azt feltételeztük, hogy az általános iskolások nincsenek tisztában a cigányság fogalmával, kevés és pontatlan információval rendelkeznek, a középiskolás fiataloknak pedig sztereotip ismereteik vannak. A kutatási eredményeinkkel arra kívánunk rávilágítani, hogy az általános iskolás tanulóknak szükségük van alapvető ismeretek megszerzésére a cigánysággal kapcsolatban, mivel megfelelő ismeretek hiányában középiskolás korukra csak sztereotip ismeretekkel rendelkeznek, és ez hozzájárul a cigányokról kialakított negatív kép terjedéséhez.

A kutatás lebonyolítását azzal kezdtük, hogy feldolgoztuk a vonatkozó szakirodalmakat. Ezek után összeállítottuk a kérdőívet. Ekkor döntöttük el, hogy mire is szeretnénk rákérdezni a kérdőívben. Egyszerre vizsgáltuk a diákok tudását a cigányságról és hogy hogyan gondolkodnak róluk. A kérdőívünkben 12 kérdés szerepelt, ebből 5 nyitott kérdés volt és csak az utolsó igényelt részletesebb kifejtést. A kapcsolatfelvétel az iskolával elég nehezen működött, de végül fogadtak minnek. Ekkor bevittük a már kész kérdőívünket és a szülői beleegyező nyilatkozatokat, mivel a lekérdezettek még nem 18 évesek. Még kétszer mentük be az iskolába, egyik alkalommal a két 5. osztályt, másik alkalommal a két 10. osztályt lekérdezni. Végül a kérdőív kiértékelése és feldolgozása volt a feladatunk. Kíváncsiak voltunk, hogy a különböző nemzetiségi csoporthoz tartozó diákok mit tudnak, gondolnak a cigányságról. Erre szolgált a kérdőívünk második pontja, ahol leírhatták, ők melyik nemzetiséghez sorolják magukat. Érdeklődtünk, hogy az általános iskolások tudják-e a cigányságra vonatkozó alapszereplőket, ezért kérdeztünk rá arra, hogy van-e cigány himnusz, ismernek-e cigány mesterségeket, illetve képi ábrázolásban láthatják a cigány zászlót. Rákérdeztünk néhány gyakran használt

cigány szó jelentésére, ilyen például a dikh, more... stb. A diákok komfortérzetét a 11. kérdéssel zavartuk meg, ahol már objektív vélemények születtek. A 12. kérdésben derült fény arra, hogy a jelenlegi generáció mit tud, mit gondol a cigányságról, arra a kérdésre válaszolva: mi jut eszedbe arról, hogy cigány? Ennél a kérdésnél szinte csak negatív jelzőkkel illették a cigányokat, de sokszor megjelent az is, hogy „de vannak jók is”. A kérdőívek kiértékelése után beigazolódott a hipotézisünk. Erre a javaslatunk az lenne, hogy már az általános iskolában a tananyagba bele kellene építeni a cigányság történetét és kultúráját. Kutatásunk egyúttal igazolja a felhasznált szakirodalomban olvasottakat (Ladányi – Szelényi, 1997; Ligeti, 2006).

Irodalomjegyzék

Ladányi János – Szelényi Iván (1997): Ki a cigány? *Kritika*, 12. 3-6.

Ligeti György (2006): Sztereotípiák és előítéletek. In: Kolosi Tamás – Tóth István György – Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport 2006*. TÁRKI, Budapest. 373-389.